

Prof. mr. sc.
Boris KORUŽNJAK, d. i. a.
dekan,
Arhitektonski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Tri desetljeća Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, gledajući u širem kontekstu, jednog naroda ili jedne države, ponekad je malo, tek jedna ili dvije generacije. Ali, gledajući u kontekstu jedne ustanove, koja je iznimno uspješno odigrala važnu ulogu u razvoju i zaštiti prostora Primorsko-goranske županije, 30 godina dugo je razdoblje.

Ne ulazeći u detalje i bogatu aktivnost Zavoda u proteklom razdoblju, koja će biti iscrpno predstavljena tijekom obilježavanja obljetnice, posebnu pažnju svakako zaslužuje želja organizatora za organizacijom stručnoga multidisciplinarnog skupa popraćenog Zbornikom radova koji će posebno nadopuniti svečani karakter ove obljetnice. Naziv *Prostorno planiranje kao čimbenik razvoja u županijama* omogućava najveću širinu tema koje su u ovom trenutku od presudnog značenja, ne samo za stručne krugove, nego i za društvo u cjelini.

U tranzicijskoj gradbenoj situaciji koja se dogodila u Hrvatskoj u posljednja dva desetljeća, u situaciji povremenih i nepredvidivih investicija, te u nedostatku stambene strategije, prostorno planiranje i urbanizam se od vizionarskih planova na društvenom zemljištu pretvorio u *točkasti – projektni urbanizam*, plan uređenja privatne parcele. Tranzicijske anomalije udružene s nekontroliranim poduzetništvom, rezultirale su nizom prostornih promašaja, etičkim i estetskim erozi-

jama te količinski velikom nekvalitetnom proizvodnjom i degradacijom društvene uloge urbanizma. Iako se u tom kontekstu mnogo govori o ulozi arhitekata i urbanista, u kompleksnom i višeslojnom odnosu arhitekture i urbanizma sigurno ne postoji samo jedna istina. Današnje vrijeme sve više traži redefiniranje uloge arhitekata, urbanista-planera i svih ostalih stručnjaka u njihovom radu. Planovi više ne funkcioniraju kao nekada obzirom da je današnje društvo podložno iznimno brzim promjenama, mobilnosti, fleksibilnosti, nesigurnosti, općoj nepredvidivosti. Kao individualni autor, arhitekt traži svoje ravnopravno mjesto u rukovodećem multidisciplinarnom timu stručnjaka sastavljenom sukladno specifičnim obilježjima projekta.

Multidisciplinarni skupovi zasigurno mogu i trebaju biti početna uporišna mjesta u planiranju i regulaciji procesa u prostoru. Promišljanja planiranja prostora putem sustavnog prožimanja znanosti, struke i javnosti, prevedena na razumljiv jezik svima, prije svega političkim i ekonomskim akterima, svakako bi trebala pridonijeti poboljšanju stanja u prostoru, posebno očuvanju kontinuiteta kulturnih, prostornih i materijalnih vrijednosti.

Isticati da društvo ima urbanizam kakav zaslužuje, da su građani i javnost važni, ali zapostavljeni akteri bez formalnih i legalnih okvira za djelovanje, često pasivni i nezainteresirani za javno dobro, nedovoljno informirani i naravno, nejedinstveni – nije dovoljno. Popis potrebnih akcija je velik i zahtjevan i u njima bi trebao sudjelovati cijeli niz raznih sudionika, od države, lokalnih samouprava, raznih institucija, organizacija, sve do građana – pojedinaca, koji imaju znanje, moć i volju da skrbe o općem dobru. A naša uloga unutar tih procesa bit će tolika koliko ćemo se uspjeti prilagoditi društvenim uvjetima, koliko ćemo ih uspješno kritički i konstruktivno mijenjati, koliko ćemo uspješno sudjelovati u formiranju pozitivnoga javnog mišljenja o važnosti razvoja prostornog planiranja, prije svega zbog svekolikog unaprjeđenja kvalitete života.